

RADA EURÓPY
VÝBOR MINISTROV

Rezolúcia ResCMN(2006)8
o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín Slovenskou republikou

(prijatá Výborom ministrov 21. júna 2006 na 969. zasadnutí delegátov ministrov)

Výbor ministrov v zmysle ustanovení článkov 24 až 26 Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín (ďalej len „Rámcový dohovor“);

Berúc ho úvahy rezolúciu (97) 10 zo 17. septembra 1997, ktorá stanovuje pravidlá prijaté Výborom ministrov pre monitorovacie postupy podľa článkov 24 až 26 Rámcového dohovoru;

Berúc ho úvahy pravidlá hlasovania prijaté v kontexte prijímania rezolúcie (97) 10;¹

Berúc do úvahy ratifikačné listiny odovzdané Slovenskou republikou dňa 14. septembra 1995;

Pripomínajúc, že vláda Slovenskej republiky v rámci druhého monitorovacieho cyklu Rámcového dohovoru, postúpila svoju správu o implementácii Rámcového dohovoru dňa 3. januára 2005;

Po preskúmaní druhej hodnotiacej správy Poradného výboru o Slovenskej republike, prijatej 26. mája 2005, a písomné vyjadrenie Slovenskej republiky doručené 4. novembra 2005;

Berúc do úvahy tiež vyjadrenia iných vlád;

1. Prijíma nasledujúce závery týkajúce sa Slovenskej republiky:

a) Pozitívny vývoj

Po prijatí prvého posudku poradného výboru v septembri 2000 a rezolúcie Výboru ministrov v novembri 2001 Slovensko urobilo rad krokov na zlepšenie implementácie rámcového dohovoru. Súčasťou tohto procesu boli dôležité zmeny v právnom rámci aj praxi. Okrem toho vláda v súčasnosti posudzuje dôležité legislatívne návrhy týkajúce sa financovania menšinových kultúr a ochrany národnostných menšín, ktoré by mali byť čoskoro predložené parlamentu.

Od prijatia prvého posudku poradného výboru Slovensko podstatne zdokonalilo svoj antidiskriminačný právny aj inštitucionálny rámec. Najvýznamnejším krokom bolo prijatie zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou v máji 2004, ktorého pôsobnosť sa vzťahuje na rôzne spoločenské situácie. Antidiskriminačný zákon ustanovuje najmä obrátené dôkazné bremeno v občianskoprávnom

konaní a poveruje nezávislý orgán monitorovaním jeho implementácie, vykonávaním aktivít na zvyšovanie povedomia o boji proti diskriminácii, a poskytovaním právnej pomoci obetiam diskriminácie. Vytvorenie inštitúcie ombudsmana v roku 2002 bolo ďalším príspevkom k zlepšeniu rámca na boj proti diskriminácii.

Treba privítať podstatný nárast celkového objemu finančnej pomoci vyčlenenej pre menšiny ministerstvom kultúry v posledných rokoch.

Boli prijaté dôležité kroky na róznejšie riešenie etnicky motivovaných trestných činov prostredníctvom posilnenia relevantných právnych predpisov a zdokonalenia inštitucionálneho rámca, najmä vytvorením komisie pre rasovo motivované trestné činy v roku 2001. Boli prijaté aj chvályhodné opatrenia na prípravu príslušníkov polície na riešenie týchto prípadov pri plnom rešpektovaní ľudských práv a na zvýšenie ich povedomia o závažnosti tohto problému.

V oblasti školstva treba privítať zriadenie Univerzity Jánoša Selyeho v Komárne, ktorá začala pôsobiť v septembri 2004. Táto štátna univerzita, ktorá pozostáva z troch fakúlt, významne zlepšila možnosti prípravy učiteľov a rozšírila príležitosti osôb patriacich k maďarskej menšine získať vyššie vzdelanie vo svojom jazyku, keďže väčšina predmetov sa vyučuje v maďarčine.

b) Otvorené otázky

Hoci existujúci právny rámec sa prijatím antidiskriminačného zákona v roku 2004 výrazne posilnil, dôležité ustanovenie umožňujúce zavedenie pozitívnych opatrení na riešenie znevýhodnení súvisiacich s rasovým alebo etnickým pôvodom nevstúpilo do platnosti, pretože Ústavný súd vo svojom rozhodnutí z októbra 2005 posúdil toto ustanovenie ako neústavné. Je mimoriadne dôležité zabezpečiť, aby toto rozhodnutie nemalo negatívny dosah na osobitné opatrenia v prospech Rómov.

Legislatívny rámec na ochranu národnostných menšín má ešte stále nedostatky, vrátane nedostatkov súvisiacich s financovaním menšinových kultúr a vzdelávaním v menšinových jazykoch a vrátane okruhu osôb, na ktoré sa vzťahujú určité jazykové práva. Existujú možnosti zlepšenia účasti osôb patriacich k národnostným menšinám na rozhodovacích procesoch.

Pokračujúci výskyt rasovo motivovaných trestných činov a incidentov v posledných rokoch, ktorých cieľom sú Rómovia a iné zraniteľné skupiny, predstavuje závažné výzvy a negatívne zasahuje implementáciu rámcového dohovoru na Slovensku. Ešte stále sa vyskytujú sťažnosti na zlé zaobchádzanie polície s Rómami v rozličných situáciách, ktoré treba riešiť.

Rómovia sa naďalej stretávajú s osobitnými ťažkosťami a sú vystavení rôznym formám vylúčenia a dokonca diskriminácie. Vážne problémy pretrvávajú v rôznych spoločenských situáciách, ako je zamestnanie, bývanie a zdravotnícka starostlivosť – v poslednej uvedenej oblasti sa nedávne legislatívne zmeny ešte naplno neprejavili v praxi. Ich účasť na verejných veciach zostáva nedostatočná a ich zapájanie do vládnych programov zameraných na zlepšenie ich postavenia by malo byť dôslednejšie.

V oblasti vzdelávania vyvoláva hlboké znepokojenie pretrvávajúce rôznych foriem vylúčenia a segregácie, ktoré postihujú najmä rómske deti. Osobitnú pozornosť treba venovať potenciálnemu účinku nedávnych opatrení podporujúcich decentralizáciu, ako aj účinkom sociálnych reforiem z roku 2004 vrátane ich monitorovania s tým, aby sa predišlo ich negatívnemu vplyvu na rovnosť príležitostí v prístupe k vzdelaniu. Počet tried s vyučovaním v rómskom jazyku ostáva obmedzený.

2. Prijíma nasledujúce odporúčania pre Slovenskú republiku:

Popri opatreniach, ktoré sa majú prijať na implementáciu podrobných odporúčaní obsiahnutých v prvej a druhej kapitole hodnotiacej správy poradného výboru, sa národným orgánom odporúča prijať nasledujúce opatrenia na ďalšie zlepšenie implementácie rámcového dohovoru:

- zabezpečiť plnú a účinnú implementáciu zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a urobiť kroky zabezpečujúce, aby sa naďalej podporovali a povzbudzovali existujúce alebo plánované osobitné opatrenia v prospech znevýhodnených skupín, ako sú Rómovia;
- pokračovať v už začatom úsilí o vytvorenie legislatívneho rámca pre národnostné menšiny, vrátane oblastí kultúry a školstva, a zabezpečiť, aby obsah a výklad jazykových zákonov bol v súlade s týmito úsiliami;
- prehodnotiť mechanizmy zamerané na zabezpečenie účasti osôb patriacich k národnostným menšinám s cieľom zvýšiť ich efektívnosť; zabezpečiť, aby osoby patriace k národnostným menšinám, najmä k menej početným, boli primerane zastúpené v štátnej službe;
- znásobiť úsilie na razantnejší boj proti etnicky motivovaným trestným činom na všetkých úrovniach, vrátane dôsledného uplatňovania sprísnených ustanovení trestného práva orgánmi polície aj prokuratúry;
- riešiť obvinenia z násilia polície voči Rómom a v tejto súvislosti zvážiť zavedenie nezávislého, účinného a spoľahlivého systému vybavovania sťažností;
- prijať ďalšie kroky na zastavenie praktík vedúcich k izolácii rómskych žiakov;
- zabezpečiť, aby sa v praxi rešpektovali práva rómskych žien, najmä v oblasti zdravotnej starostlivosti;
- zintenzívniť existujúce opatrenia, vrátane prípravy učiteľov, s cieľom vytvoriť ďalšie príležitosti na výučbu v rómskom jazyku.

3. Vyzýva vládu Slovenskej republiky, v súlade s rezolúciou (97)10:

- a. pokračovať v prebiehajúcom dialógu s poradným výborom;

b. naďalej pravidelne informovať Poradný Výbor o opatreniach, ktoré boli prijaté vo vzťahu k záverom a odporúčaniam v predchádzajúcich odsekoch 1 a 2.